

Prof. univ. dr. Cristian Ionescu

Teoria generală a dreptului constituțional

**Drept constituțional
și instituții politice**

Studii universitare de licență anul I

Ediția a 2-a, revăzută și adăugită

Editura
Hamangiu
2025

CUPRINS

PARTEA I. TEORIA GENERALĂ A INSTITUȚIILOR POLITICE

TITLUL I. DREPTUL ȘI STATUL ÎN SISTEMUL PUTERII	3
Capitolul I. Noțiuni generale despre drept	3
§1. Introducere	3
§2. Obiectivele principale și competențele temei	3
§3. Originea și factorii de configurare a dreptului	4
3.1. Succinte precizări privind procesul de formare a dreptului. Drept și societate	4
3.2. Factorii de configurare a dreptului	10
§4. Definiția dreptului	12
§5. Conceptul de instituție juridică	15
§6. Rolul dreptului	16
§7. Subiectele de drept	17
§8. Izvoarele sau sursele dreptului	18
§9. Distincția dintre dreptul natural și dreptul pozitiv	18
§10. Distincția dintre dreptul public și dreptul privat	20
§11. Dreptul obiectiv și dreptul subiectiv	21
§12. Dreptul constituțional ca ramură a dreptului public. Obiectul, izvoarele și subiectele dreptului constituțional	21
Capitolul al II-lea. Originea și trăsăturile generale ale instituțiilor politice	29
§1. Introducere	29
§2. Obiectivele principale și competențele temei	29
§3. Conceptul de instituție politică	30
§4. Condiții de apariție a instituțiilor politice	32
§5. Trăsăturile instituțiilor politice	35
§6. Cerințe și funcții ale instituțiilor politice	39
Capitolul al III-lea. Conceptul de stat și procesul formării statelor moderne în spațiul european	42
§1. Introducere	42
§2. Obiectivele principale și competențele temei	42
§3. Conceptul de stat	43
§4. Procesul de formare a statelor moderne	45
§5. Definiția statului	50
§6. Analiza politologică a statului	53
§7. Analiza sociologică a statului	54
§8. Analiza juridică a statului	57
Capitolul al IV-lea. Elementele constitutive ale statului	61
§1. Introducere	61
§2. Obiectivele principale și competențele temei	62
§3. Teritoriul	62
§4. Populația	65
§5. Puterea politică suverană	66
Capitolul al V-lea. Forma statului: structura de stat și forma de guvernământ	70
§1. Introducere	70
§2. Obiectivele principale și competențele temei	70

§3. Conceptul formei de stat	71
§4. Structura de stat	72
4.1. Statul unitar	72
4.2. Statul unitar complex	79
4.3. Statul compus	83
4.4. Statul federal	85
4.4.1. Modalități de constituire și trăsături caracteristice	85
4.4.2. Organizarea competențelor în statul federal	86
4.4.3. Evoluția și transformarea federalismului	87
§5. Forma de guvernământ	88
§6. Regimul politic	88
Capitolul al VI-lea. Rolul și funcțiile statului	90
§1. Introducere	90
§2. Obiectivele principale și competențele temei	90
§3. Criterii de delimitare a funcțiilor statului	90
§4. Clasificarea funcțiilor statului	92
§5. Atribuții esențiale ale statului	97
§6. Atribuții accesorii ale statului	99
§7. Extinderea rolului statului în epoca contemporană	99
TITLUL AL II-LEA. TEORIA GENERALĂ A CONSTITUȚIEI	101
Capitolul I. Noțiuni generale despre constituție	101
§1. Introducere	101
§2. Obiectivele principale și competențele temei	101
§3. Noțiunea de regim constituțional	102
§4. Noțiunea de constituție	104
§5. Originea și caracteristicile constituției cutumiare	111
§6. Originile și caracteristicile constituției scrise	114
§7. Raportul dintre constituția scrisă și cutuma constituțională	117
§8. Distincția dintre puterea constituantă și puterile constituite	118
Capitolul al II-lea. Adoptarea și revizuirea constituției	120
§1. Introducere	120
§2. Obiectivele principale și competențele temei	120
§3. Situațiile în care se adoptă o constituție nouă	120
§4. Caracterul și legitimitatea constituțională a loviturilor de stat și a revoluțiilor sociale	121
§5. Organismul competent să adopte constituția	126
§6. Clasificarea constituțiilor scrise după modul lor de adoptare	128
§7. Revizuirea constituției	128
§8. Distincția dintre constituția suplă și constituția rigidă	130
§9. Procedura de revizuire a constituției	131
Capitolul al III-lea. Conținutul constituției	134
§1. Introducere	134
§2. Obiectivele principale și competențele temei	134
§3. Diversitatea statală și asemănări constituționale	134
§4. Caracterul și obiectul de reglementare al normelor constituționale	135
§5. Principii și norme constituționale care au un rol determinant în stabilirea și funcționarea organismelor de guvernare, precum și în stabilirea formei statului	136
§6. Declarațiile de drepturi	137

§7. Conținutul declarațiilor de drepturi _____	138
§8. Dispoziții constituționale care nu au o legătură directă cu organizarea și exercitarea puterilor _____	140
Capitolul al IV-lea. Controlul constituționalității legilor _____	142
§1. Introducere _____	142
§2. Obiectivele principale și competențele temei _____	142
§3. Supremația constituției _____	142
§4. Noțiunea de control al constituționalității legilor _____	144
4.1. Controlul constituționalității legilor exercitat de un organism politic _____	144
4.2. Controlul constituționalității legilor exercitat ca urmare a ridicării în fața unei instanțe judecătorești a unei excepții de neconstituționalitate cu prilejul judecării unei cauze _____	146
4.3. Controlul constituționalității legilor exercitat de un organism politico-jurisdicțional _____	148
TITLUL AL III-LEA. DREPTURILE ȘI ÎNDATORIRILE FUNDAMENTALE ALE CETĂȚENILOR _____	163
Capitolul I. Drepturile și libertățile publice _____	163
§1. Introducere _____	163
§2. Obiectivele principale și competențele temei _____	163
§3. Evoluția problematicii drepturilor omului _____	164
§4. Fundamentele politice și juridice ale drepturilor și libertăților publice _____	166
§5. Noțiunea de drepturi și libertăți publice _____	168
§6. Clasificarea drepturilor și libertăților publice _____	170
§7. Noțiunea de îndatoriri fundamentale ale cetățenilor _____	170
Capitolul al II-lea. Garanțiile constituționale ale drepturilor și libertăților publice _____	176
§1. Introducere _____	176
§2. Obiectivele principale și competențele temei _____	176
§3. Forme ale garantării drepturilor și libertăților publice _____	176
§4. Instituția ombudsmanului. Rolul acestuia în statul de drept _____	177
TITLUL AL IV-LEA. ORGANIZAREA ȘI INTERFERENȚA (COLABORAREA) PUTERILOR _____	182
Capitolul I. Modul de organizare și de funcționare a structurilor de guvernare _____	182
§1. Introducere _____	182
§2. Obiectivele principale și competențele temei _____	182
§3. Modul de desemnare a structurilor prin care se exercită guvernarea _____	183
§4. Succesiunea ereditară _____	183
§5. Cooptarea sau asocierea _____	186
§6. Alegerea _____	186
§7. Diferite modele de instituții guvernante _____	188
§8. Structura organului executiv _____	189
§9. Structura organului legislativ _____	191
§10. Organizarea internă a parlamentului _____	193
§11. Statutul parlamentarilor _____	193
§12. Principii ale organizării activității instanțelor judecătorești _____	196
Capitolul al II-lea. Principiul separației și echilibrului puterilor _____	197
§1. Introducere _____	197
§2. Obiectivele principale și competențele temei _____	197

§3. Originea teoriei separației puterilor _____	198
§4. Consacrarea principiului separației celor trei puteri în opera lui John Locke _____	202
§5. Consacrarea principiului separației celor trei puteri în opera lui Montesquieu _____	204
§6. Consacrarea instituțională a principiului separației celor trei puteri _____	207
§7. Evoluția teoriei separației puterilor _____	211

Capitolul al III-lea. Principalele mecanisme de interferență (colaborare) a structurilor de guvernare _____

§1. Introducere _____	218
§2. Obiectivele principale și competențele temei _____	218
§3. Noțiunea de mecanisme de interferență a structurilor de guvernare _____	219
§4. Modalități de acțiune a puterii executive asupra parlamentului _____	221
4.1. Desemnarea unor membri ai parlamentului de către puterea executivă _____	221
4.2. Intervenția puterii executive în organizarea internă a activității camerelor legislative _____	221
4.3. Implicarea directă a puterii executive în activitatea legislativă a parlamentului _____	222
4.4. Prerogativele puterii executive privind finalizarea procesului legislativ _____	224
4.5. Delegarea legislativă _____	226
4.6. Dizolvarea parlamentului _____	229
§5. Modalități de acțiune a parlamentului asupra executivului _____	229
5.1. Intervenția parlamentului în formarea unor autorități executive și în desemnarea unor înalți demnitari ai puterii executive _____	229
5.2. Intervenția parlamentului în activitatea executivului _____	230
5.3. Intervenția parlamentului asupra existenței unor autorități executive _____	231
§6. Categorii tipologice de structuri de guvernare _____	232
6.1. Regimul confuziei puterilor _____	232
6.2. Regimul separației rigide a puterilor (regimul prezidențial) _____	234
6.3. Regimul separației suplă sau al colaborării puterilor (regimul parlamentar) _____	235
6.4. Regimul semiprezidențial _____	236

TITLUL AL V-LEA. ACCESUL LA PUTERE _____

Capitolul I. Suveranitatea poporului _____

§1. Introducere _____	238
§2. Obiectivele principale și competențele temei _____	238
§3. Delimitări conceptuale _____	239
§4. Raportul dintre puterea politică și puterea de stat _____	242
§5. Rolul și funcțiile puterii de stat _____	244
§6. Departajarea puterii între majoritatea parlamentară și opoziție _____	245
§7. Principalele teorii privind suveranitatea _____	247
§8. Trăsăturile generale ale puterii politice și ale puterii de stat _____	250
§9. Transpunerea la nivel constituțional a principiului suveranității poporului _____	251

Capitolul al II-lea. Principiul reprezentării – esența și cheia democrației parlamentare _____

§1. Introducere _____	256
§2. Obiectivele principale și competențele temei _____	256
§3. Originea, noțiunea și procesul de cristalizare a principiului reprezentării _____	256
§4. Principalele teorii privind principiul reprezentării _____	263

Capitolul al III-lea. Participarea cetățenilor la exercitarea puterii politice (sistemul electoral) _____

§1. Introducere _____	271
-----------------------	-----

§2. Obiectivele principale și competențele temei	271
§3. Esența democrației – participarea poporului la conducere	272
§4. Dreptul de vot	275
§5. Sufragiul cenzitar	275
§6. Sufragiul intelectual	276
§7. Excluderea de la vot a anumitor categorii de cetățeni	276
§8. Votul universal	277
8.1. Exercițarea dreptului de vot universal	277
8.2. Procedura alegerilor	278
§9. Sistemele electorale (modurile de scrutin)	280
9.1. Scrutinul majoritar	280
9.2. Reprezentarea proporțională	281
§10. Reprezentarea minorităților și a grupurilor de interese speciale	282
Capitolul al IV-lea. Forme ale organizării politice a poporului: partide politice, asociații și organizații sindicale, grupuri de presiune	283
§1. Introducere	283
§2. Obiectivele principale și competențele temei	283
§3. Rădăcini istorice ale partidelor politice	283
§4. Conceptul de partid politic	286
§5. Sistemul mono și pluripartidist	290
5.1. Sistemul partidului unic	290
5.2. Sistemul bipartidist	292
5.3. Pluripartidismul	293
5.4. Pluripartidismul în care partidele politice gravitează în jurul unui partid dominant	294
§6. Structura internă a partidelor politice	295
6.1. Partidele organizate	295
6.2. Partidele fără organizare strictă	296
§7. Baza socială a partidelor politice	296
7.1. Partidele de cadre	296
7.2. Partidele de masă	296
§8. Sindicatele	297
§9. Grupurile de presiune	299
TITLUL AL VI-LEA. REGIMURI POLITICE CONTEMPORANE	302
Capitolul I. Analiza tipologică și clasificarea regimurilor politice contemporane	302
§1. Introducere	302
§2. Obiectivele principale și competențele temei	302
§3. Conceptul de regim politic	303
§4. Clasificarea regimurilor politice în gândirea și practica politică ale Antichității	306
§5. Clasificarea regimurilor politice în doctrina constituțională a secolului al XVIII-lea	310
§6. Clasificarea regimurilor politice în Principatele Române: Țara Românească și Moldova	312
§7. Clasificarea regimurilor politice în epoca contemporană	315
§8. Regimurile politice pluraliste	317
§9. Regimurile politice dictatoriale sau totalitare	320
§10. Regimurile politice comuniste	322
§11. Regimuri politice autoritare (personale)	324

§12. Regimurile politice mixte _____	324
--------------------------------------	-----

Capitolul al II-lea. Cadrul general al sistemului constituțional occidental

contemporan _____	327
§1. Introducere _____	327
§2. Obiectivele principale și competențele temei _____	327
§3. Conceptul de sistem constituțional _____	328
§4. Diversitatea sistemelor constituționale contemporane și criteriile de tipologizare a acestora _____	330
§5. Fundamentele sistemului constituțional occidental contemporan _____	332
5.1. Concepția occidentală despre „omul cetățean” _____	333
5.2. Principiul legalității _____	336
5.3. Concepția occidentală asupra libertății _____	337
5.4. Democrația și pluralismul politic _____	340
5.5. Separația puterilor și echilibrul între structurile de guvernare _____	342
5.6. Influențe ale creștinismului asupra regimurilor politice contemporane _____	343
§6. Tendințe actuale în evoluția sistemelor politice contemporane _____	344

PARTEA A II-A. SISTEMUL CONSTITUȚIONAL ROMÂN

TITLUL I. DEZVOLTAREA CONSTITUȚIONALĂ A STATULUI ROMÂN _____ 349

§1. Introducere _____	349
§2. Obiectivele principale și competențele temei _____	349

Capitolul I. Unitate și progres în dezvoltarea constituțională a statului român _____ 351

§1. Rădăcinile și originea organizării constituționale a Principatelor Române _____	351
§2. Caracterul evoluției constituționale române _____	352
§3. Conceptul și conținutul ciclurilor constituționale _____	354
§4. Dezvoltarea constituțională a Principatelor Române în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Reforme și proiecte constituționale _____	358
§5. Constituția „Cărvunărilor” _____	360
§6. Regulamentele Organice _____	361
§7. Reforme și proiecte constituționale în anul revoluționar 1848 _____	362
7.1. Programe revoluționare și proiecte de constituție _____	363
7.2. Actul constituțional de la Islaz (9/21 iunie 1848) _____	363
7.3. Programul de revendicări naționale prezentat Adunării populare de la Blaj (2/14 mai 1848) _____	363
§8. Convenția de la Paris (7 august 1858) _____	364

Capitolul al II-lea. Monarhia constituțională (parlamentară): 1866-1938.

Constituțiile democratice _____	368
§1. Considerații preliminare _____	368
§2. Constituția din 1866 _____	369
§3. Caracterul plebiscitar și constituent al hotărârilor de unire a provinciilor istorice române cu România și ratificarea acestora de către statul român. Problema constituțională după Marea Unire _____	371
§4. Elaborarea Constituției din 1923 _____	372
4.1. Necesitatea adoptării unei constituții noi _____	372
4.2. Principiile și conținutul Constituției _____	373

Capitolul al III-lea. Dezvoltarea constituțională a României între 1938 și 1944 _____ 374

§1. Considerații preliminare _____	374
------------------------------------	-----

§2. Constituția din 27 februarie 1938	374
2.1. Contextul social-politic al adoptării Constituției	374
2.2. Principiile Constituției din 1938	375
§3. Actele constituționale din septembrie 1940	376
Capitolul al IV-lea. Organizarea constituțională a României după înlăturarea guvernării autoritare a marelui Ion Antonescu, până la abdicarea forțată a Regelui Mihai	378
§1. Problema constituțională după 23 august 1944	378
§2. Deteriorarea principiilor democrației parlamentare și a mecanismelor constituționale repuse în vigoare la 23 august 1944	379
Capitolul al V-lea. Sistemul constituțional socialist. Constituțiile din 1948, 1952 și 1965	381
§1. Trăsături ale sistemului constituțional socialist	381
§2. Constituția din 13 aprilie 1948	382
§3. Constituția din 27 septembrie 1952	384
§4. Constituția din 21 august 1965	384
Capitolul al VI-lea. Înlăturarea cadrului instituțional al regimului politic socialist și crearea instituțiilor statului de drept și ale societății civile	386
TITLUL AL II-LEA. PRINCIPIILE GENERALE ALE CONSTITUȚIEI ROMÂNIEI DIN 1991	388
Capitolul I. Procesul elaborării unei noi Constituții	388
§1. Introducere	388
§2. Obiectivele principale și competențele temei	388
§3. Etapele elaborării și adoptării Constituției României	388
§4. Procedura de revizuire a Constituției României	390
Capitolul al II-lea. Caracterile și atributele statului român	394
§1. Introducere	394
§2. Obiectivele principale și competențele temei	394
§3. Caracterile statului român	394
3.1. Considerații prelabile	394
3.2. Caracterul național	396
3.3. Caracterul unitar	397
3.4. Caracterul indivizibil	397
3.5. Caracterul suveran și independent	398
§4. Forma de guvernământ	399
§5. Atribute și valori supreme ale statului român	401
5.1. Stat de drept	401
5.2. Stat democratic	404
5.3. Stat social	404
5.4. Omul-cetățean (<i>zoon politikon</i>)	405
§6. Puterea suverană a poporului	406
§7. Caracterul teritoriului	407
Capitolul al III-lea. Raporturile stat-cetățean	409
§1. Introducere	409
§2. Obiectivele principale și competențele temei	409
§3. Unitatea poporului român	410
§4. România – patria comună a tuturor cetățenilor săi	410

§5. Egalitatea între cetățeni și criteriile nediscriminării	410
§6. Dreptul la identitate	411
§7. Statul român și diaspora română	412
§8. Pluralismul – garanție a democrației constituționale	412
Capitolul al IV-lea. Cetățenia română	414
§1. Introducere	414
§2. Obiectivele principale și competențele temei	414
§3. Noțiunea de cetățenie	414
§4. Natura juridică a cetățeniei	417
§5. Principiile generale ale cetățeniei române	418
§6. Dobândirea cetățeniei române	418
§7. Pierderea cetățeniei române	420
§8. Dovada cetățeniei române	421
Capitolul al V-lea. Raporturile dintre dreptul internațional și dreptul intern	422
§1. Introducere	422
§2. Obiectivele principale și competențele temei	422
§3. Protecția drepturilor omului prin instrumente internaționale	423
TITLUL AL III-LEA. STATUTUL CONSTITUȚIONAL AL CETĂȚENILOR ROMÂNI	426
Capitolul I. Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor români	426
§1. Introducere	426
§2. Obiectivele principale și competențele temei	426
§3. Tradiții constituționale ale instituției drepturilor și libertăților cetățenești	427
§4. Restrângerea exercițiului drepturilor și libertăților cetățenești	429
4.1. Constituționalizarea posibilității de restrângere temporară a exercițiului unor drepturi sau libertăți	429
4.2. Cauzele care pot determina restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți	429
4.3. Condițiile în care poate fi dispusă restrângerea	431
§5. Principii comune tuturor drepturilor și îndatoririlor fundamentale	433
§6. Clasificarea drepturilor și libertăților fundamentale	434
6.1. Drepturile social-economice și culturale	435
6.2. Drepturile politice	443
6.3. Drepturile social-politice	447
6.4. Inviolabilitățile	465
6.5. Drepturi-garanții	473
§7. Noțiunea de îndatoriri fundamentale	483
Capitolul al II-lea. Avocatul Poporului	489
§1. Introducere	489
§2. Obiectivele principale și competențele temei	489
§3. Locul și rolul Avocatului Poporului în arhitectura constituțională a statului român	489
§4. Numirea Avocatului Poporului	491
§5. Regimul incompatibilităților impus Avocatului Poporului și adjuncților săi	492
§6. Organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului	492
§7. Raportul dintre rolul constituțional al Avocatului Poporului și atribuțiile sale constituționale	493
§8. Repoziționarea rolului constituțional al Avocatului Poporului prin Legea nr. 429/2003 de revizuire a Constituției	496

§9. Clasificarea atribuțiilor Avocatului Poporului	498
§10. Consecințe ale naturii juridice a Avocatului Poporului	500
§11. Caracterul răspunderii Avocatului Poporului față de Parlament	502
§12. Obligația constituțională a Avocatului Poporului de a prezenta rapoarte Parlamentului	502

TITLUL AL IV-LEA. ORGANISMELE DE SUVERANITATE NAȚIONALĂ **504**

Capitolul I. Parlamentul României **504**

§1. Introducere	504
§2. Obiectivele principale și competențele temei	504
§3. Bicameralismul	505
§4. Alegerea Parlamentului României (sistemul electoral)	506
4.1. Caracteristicile votului	506
4.2. Stabilirea numărului de mandate	507
4.3. Registrul electoral și listele electorale	509
4.4. Secțiile de votare	509
4.5. Autoritatea Electorală Permanentă	509
4.6. Birourile electorale	509
4.7. Candidaturile	510
4.8. Buletinele de vot și semnele electorale	511
4.9. Campania electorală	511
4.10. Stabilirea rezultatelor obținute în alegeri	511
§5. Organizarea Parlamentului României	512
5.1. Validarea mandatelor de deputat și senator	512
5.2. Configurația politică a Camerei Deputaților și a Senatului	513
5.3. Alegerea Birourilor permanente	515
5.4. Comisiile parlamentare	517
5.4.1. Natura juridică a comisiilor parlamentare	517
5.4.2. Comisiile permanente	518
5.4.3. Comisiile speciale	519
5.4.4. Comisiile de anchetă	520
§6. Funcționarea Parlamentului	521
6.1. Legislatura Parlamentului	521
6.2. Sesiunile Camerei Deputaților și Senatului	521
6.2.1. Sesiunile ordinare	522
6.2.2. Sesiunea extraordinară	522
6.2.3. Convocarea de drept a Parlamentului	523
6.3. Ședințele Camerei Deputaților și Senatului	523
§7. Funcțiile Parlamentului României	525
7.1. Considerații generale	525
7.2. Funcția legislativă	527
7.2.1. Domeniul legii	527
7.2.2. Etapele procedurii legislative	528
7.2.3. Inițiativa legislativă	528
7.2.4. Examinarea în comisiile permanente	529
7.2.5. Dezbaterea în plenul fiecărei Camere	530
7.2.6. Procedura de vot	531
7.2.7. Promulgarea legii. Publicarea ei în Monitorul Oficial	532
7.2.8. Proceduri legislative speciale	532
7.3. Funcția de informare	532

7.4. Funcția de control parlamentar	534
7.4.1. Considerații generale	534
7.4.2. Controlul exercitat prin aprobarea de către Parlament a unor acte ale executivului	537
7.4.3. Acordarea și retragerea încrederii Guvernului	538
7.4.4. Întrebările, interpelările și moțiunile simple	539
7.4.5. Anchetele parlamentare	540
7.4.6. Angajarea răspunderii Guvernului din proprie inițiativă	541
7.4.7. Suspendarea din funcție a Președintelui României	543
7.4.8. Punerea sub acuzare a Președintelui României	543
7.4.9. Solicitarea urmăririi penale a membrilor Guvernului	543
7.5. Funcția de desemnare, prin investire, alegere sau numire, a unor autorități publice	544
§8. Actele Parlamentului	545
8.1. Considerații generale. Categoriile de acte	545
8.2. Conceptul de lege și categoriile de legi	547
8.3. Conceptul de hotărâre. Categoriile de hotărâri	549
8.4. Conceptul de moțiune. Categoriile de moțiuni	549
8.5. Actele politice ale Parlamentului	551
§9. Statutul deputaților și al senatorilor	552
9.1. Natura juridică a mandatului parlamentar	552
9.2. Nulitatea mandatului imperativ	554
9.3. Durata mandatului parlamentar	555
9.4. Protecția constituțională și regulamentară a mandatului parlamentar	556
9.4.1. Incompatibilitățile	557
9.4.2. Imunitatea parlamentară	561
9.4.3. Indemnizația	566
9.5. Răspunderea disciplinară	566
Capitolul al II-lea. Președintele României	569
§1. Introducere	569
§2. Obiectivele principale și competențele temei	569
§3. Caracteristicile regimului politic instituit de Adunarea Constituantă în 1991 și acomodarea partidelor parlamentare și a liderilor politici cu acesta	570
§4. Locul instituției prezidențiale în echilibrarea puterilor în stat	573
§5. Personalizarea puterii	576
§6. Alegerea Președintelui României	579
§7. Durata mandatului prezidențial	581
§8. Incompatibilitatea funcției prezidențiale cu orice altă funcție publică sau privată	582
§9. Regimul imunităților prezidențiale	583
§10. Răspunderea politică și răspunderea penală a Președintelui României	584
§11. Atribuțiile Președintelui României	588
§12. Actele Președintelui României	590
Capitolul al III-lea. Autoritatea judecătorească	592
§1. Introducere	592
§2. Obiectivele principale și competențele temei	592
§3. Conceptul de justiție	593
§4. Formele de jurisdicție	593
§5. Caracterele constituționale ale justiției	594

§6. Principiile generale de înfăptuire a activității juridictionale	597
§7. Sistemul organelor judecătorești	598
§8. Locul și rolul constituțional al Ministerului Public ca verigă a autorității judecătorești	599
§9. Consiliul Superior al Magistraturii	601

TITLUL AL V-LEA. ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA CURȚII

CONSTITUȚIONALE **606**

Capitolul I. Locul și rolul Curții Constituționale **606**

§1. Introducere	606
§2. Obiectivele principale și competențele temei	606
§3. Opțiunea Adunării Constituante pentru controlul politico-juridictional al constituționalității legilor	607

Capitolul al II-lea. Natura juridică a Curții Constituționale **610**

Capitolul al III-lea. Organizarea Curții Constituționale **614**

§1. Compunerea Curții Constituționale	614
§2. Durata mandatului judecătorilor Curții Constituționale	614
§3. Procedura de numire a judecătorilor Curții Constituționale	614
§4. Președintele Curții Constituționale	616
§5. Problema revocării mandatului de judecător al Curții Constituționale	616

Capitolul al IV-lea. Statutul judecătorilor Curții Constituționale **618**

§1. Introducere	618
§2. Regimul incompatibilităților impus judecătorilor Curții Constituționale	618
§3. Răspunderea penală a judecătorilor Curții Constituționale pentru modul în care își exercită atribuțiile constituționale	621
§4. Regimul imunității judecătorilor Curții Constituționale	621
§5. Condițiile de încetare a mandatului de judecător constituțional	622

Capitolul al V-lea. Competența Curții Constituționale **624**

§1. Introducere	624
§2. Obiectivele principale și competențele temei	624
§3. Aspecte generale privind competența Curții Constituționale	624
3.1. Concepția Adunării Constituante privind competența juridictională a Curții Constituționale	624
3.2. Aspecte privind competența actuală a Curții Constituționale	626
§4. Dreptul de sesizare a Curții Constituționale	628
§5. Controlul constituționalității legilor înainte de promulgare (controlul anterior)	630
§6. Controlul constituționalității inițiativelor de revizuire a Constituției	632
§7. Controlul constituționalității tratatelor și a altor acorduri internaționale	633
§8. Controlul constituționalității regulamentelor parlamentare și a hotărârilor Camerelor legislative	635
§9. Soluționarea excepției de neconstituționalitate (controlul posterior)	636
§10. Soluționarea conflictelor juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice	638
10.1. Conceptul de conflict juridic de natură constituțională	638
10.2. Procedura de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională	640
10.3. Efectele soluționării conflictelor juridice de natură constituțională	641
§11. Respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui României	641

§12. Constatarea împrejurărilor care justifică interimatul în exercitarea funcției de Președinte al României _____	641
§13. Emiterea avizului pentru suspendarea din funcție a Președintelui României _____	642
§14. Verificarea respectării procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului _____	642
§15. Verificarea îndeplinirii condițiilor pentru exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni _____	642
§16. Judecarea contestațiilor care au ca obiect constituționalitatea unui partid politic _____	643
Capitolul al VI-lea. Actele Curții Constituționale _____	644
§1. Actele prin care Curtea Constituțională își exercită atribuțiile _____	644
§2. De ce deciziile Curții Constituționale au caracter general obligatoriu? _____	646
§3. Există o tipologie a deciziilor Curții Constituționale? _____	647
§4. Deciziile interpretative ale Curții Constituționale _____	648
§5. Raporturile Curții Constituționale cu alte autorități publice, născute ca urmare a deciziilor Curții Constituționale _____	649
§6. Efectele deciziilor Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unor dispoziții legale din legi, ordonanțe, regulamente și hotărâri parlamentare _____	651
§7. Efectele deciziilor Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unor prevederi cuprinse în legi, înainte de promulgarea acestora _____	652
§8. Efectele deciziilor Curții Constituționale privind constituționalitatea/ neconstituționalitatea tratatelor sau acordurilor internaționale _____	653
§9. Deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor _____	654